

Slægtens kirke huser vores hemmeligheder.

Følg vores spor gennem historien.

Løs vores gåder.

Åben herremandens skat.

1. RUNESTEN

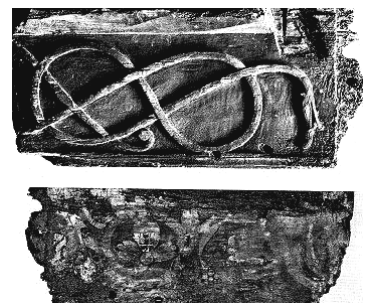
Mange kirker har en gammel runesten stående, typisk i våbenhuset. De mest kendte danske runesten er nok Jellingstenene som begge er fra 900-tallet. De to runesten fortæller om overgangen fra vikingetid til den kristne middelalder.

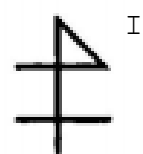
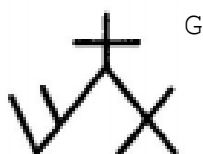
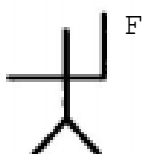
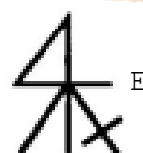
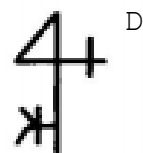
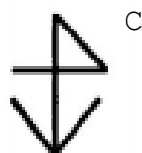
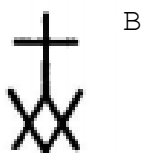
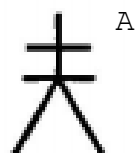
2. KIRKEBYGGERI

De første danske kirker blev bygget i vikingetiden af **træ**. I middelalderen begyndte man at bygge kirkerne af store **sten**, typisk fra marken. Senere fra år 1160 byggede man kirkerne i store mursten kaldet **mursten**.

Håndværkeren eller de værksteder der byggede, satte nogle gange et kendetegn, det man kalder et bomærke.

Hørningplanken.
Et levn fra en
trækirke.

3. Kalkmalerier

I middelalderen og efter reformationen var det almindeligt at pynte kirkernes vægge med kalkmalerier. I 1700-tallet blev kalkmalerier umoderne og man malede dem over. Adelsfolk udsmykkede gerne deres kirker med slægtens mange våbenskjold. Find det skjulte kalkmaleri i kirken for at løse gåden.

4. Rejsealter

Et alter i en kirke er som regel stort og ikke til at flytte. Man kunne dog lave et rejsealter, så man kunne holde gudstjeneste, selvom man ikke var ved en kirke. Adelsmanden Erik Ottesen Rosenkrantz fik i 1449 tilladelse af paven til at have et rejsealter.

Find rejsealterets tre låger og læg dem i den rigtige rækkefølge, for at løse gåden.

1. SAKRAMENTER

Den katolske kirke i middelalderen regnede med syv sakramenter. Ifølge Luther var der kun to sakramenter, nemlig dåben og nadveren.

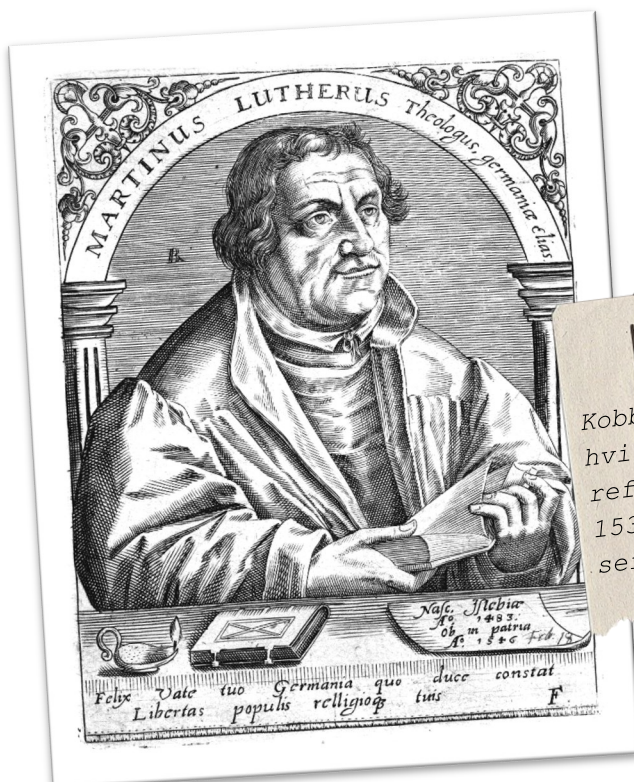
Vandet er en vigtig del af dåben, derfor har de fleste kirker en døbefont.

Nadveren er et mindemåltid, der finder sted under gudstjenesten. Vi spiser en oblat og får lidt vin i et alterbæger. Det symboliserer det brød og vin Jesus og hans disciple sidste dagen før, Jesus blev korsfæstet.

2. SALMESANG

Luther mente også det var vigtigt, at almindelige mennesker kunne forstå hvad der stod i bibelen.

En måde at forstå biblen på, var ved at synge salmer. Luther skrev mange salmer. I 1569 udkom den første salmebog. For at man ved, hvilke salmer, man skal synge, er der sat tavler op på væggene, hvor **salmernes numre** står, så man kan finde dem i **salmebogen**.

Kobberstik af Martin Luther, hvis tanker lagde grund for reformationen i Danmark i 1536 og folkekirken som den ser ud i dag.

3./4. VÅBENSKJOLD

I gamle dage var møbler og vægge ofte bemalet med flotte farver og mønstre og ofte også med adelige våbenskjold, så man kunne se hvem der ejede dem.

Sådan var det også i kirkerne på både bænke, altre og kister.

I kirkerummet på Gammel Estrup er stolene malet, så man ved hvem der sidder der. På fotografiet kan man se herremanden Jørgen Skeels våbenskjold.

I - S - F, hans Faders våben og I - S - M, hans Moders.

Løsningen på denne
gåde, findes på
Herremandens kiste.

1. HOSPITALER OG SKOLER

Landets herremænd havde opført både hospitaler og skoler siden 1500-tallet. Mange blev oprettet efter herremændens død. I mange kirker findes der portrætter eller skulpturer og en såkaldt fundats der beskriver hvordan hospitalet eller skolen skal fungere efter herremændens død. Find herremændens fundats, for at finde hans kode.

Gravkapel for herremanden
Oberst Hans Friis, der
oprettede et hospital ved
Hørning kirke.
Fundatsen for kirken hænger
i en ramme ved siden af
skulpturen af Hans Friis,
som den på fotografiet.

2. JUL

Julen, hvor vi fejrer Jesu fødsel, starter med advent, hvilket vil sige, at julen allerede starter første søndag i advent. Advent er begyndelsen på kirkeåret og ordet betyder "Herrens komme".

Adventskransen kom til Danmark i 1800-tallet fra Tyskland. Der er fire lys i en adventskrans og man tænder et nyt lys hver søndag i adventstiden. Man kan derfor se på lysenes størrelse, hvilken rækkefølge de er tændt i.

3. PÅSKE

I gamle dage var påske den vigtigste kristne højtid, men oprindeligt fejrede og mindedes jøderne på dette tidspunkt befrielsen fra Egypten. Det er også en hedensk tradition, hvor man fejrede frugtbarheden, derfor pynter man med æg.

Den kristne påskes dage består af palmesøndag hvor Jesus rider ind i Jerusalem, skærtorsdag med den sidste nadver, langfredag med korsfæstelsen og påskesøndag samt 2. påskedag med den tomme grav og genopstandelsen. Find påskeæggene. Kig godt på billedet for at få den rigtige rækkefølge.

4. PINSE

Pinse er sammen med Jul og Påske en af de vigtigste højtider i kirken. Her fejrer man Helligåndens komme. Helligånden er Guds ånd og dens komme sker 50 dage efter påske. Ordet pinse kommer faktisk af "pentekoste", hvilket betyder 50. Duen symboliserer Helligånden.

Duerne vil vise jer næste spor.

SORT KODE

1. KONGEBILLEDER

Fra reformationen var kirken underlagt kongen og derfor var kirkens overhoved kongen. Biblerne blev derfor pyntet med billeder af kongen og hans våbenskjold. Kongen viste at han var konge under Guds nåde.

I kirken er der en række kongebilleder. Løs deres gåde.

Billede af genstande
fra Pontoppidans Museum

2. PRÆSTENS MUSEUM

Mange præster havde små samlinger. Erik Pontoppidan, der var Biskop i Bergen havde en fin samling af kulturhistoriske og naturhistoriske genstande.

Ofte havde man sin samling i et lille skrin eller skab. Dette kaldte man gerne for et raritetskabinet.

Det kunne præsten bruge, til at undervise sognets bønder.

Find samlingen og kig godt på genstandene.

Middelalder									
1600-tallet									
1800-tallet									

3. DEMOKRATI I KIRKEN

I 1915 fik kvinder valgret til rigsdagsvalg - det der i dag hedder folketingsvalg, men allerede i 1903 fik kvinderne valgret til menighedsrådsvalget. De fik lov til at stemme, fordi det vigtigste var ikke, hvilket køn man havde, men om man havde den rette tro. Kirkerne var derfor nogle af de første steder med lige valgret for mænd og kvinder. Kvinderne fra det første menighedsråd, gemmer på næste spor.

2. ANDEN VERDENSKRIG

Kaj Munk levede under anden verdenskrig og var præst. Han var modstander af krigen og han blev en vigtig figur i modstandskampen. Han sagde, det han mente offentligt og skrev skuespil imod tyskerne, blandt andet skuespillet "Niels Ebbesen".

I hans prædikener opfordrede han danskerne til at holde op med at samarbejde med tyskerne. Han blev hentet af tyske soldater og skudt i 1944.

Find Kaj Munks fotografi og udfyld hullerne for at finde koden.

